

Ezeri – zinātniskos datos balstīta apsaimniekošana

Matīss Žagars

Kopējās ezeru apsaimniekošanas tendences

- Ezeru saimnieki attopas, ka ezers ir nonācis viņu rokās, bet nav skaidrības ko ar to iesākt
- Nav pieejama pietiekama, pilnvērtīga zinātniska informācija – nepazīstam savus ezerus
- Ļoti bieži emocijās un sajūtās balstīti priekšstati par ezeru
  - Zvejnieki visas zivis izķēruši
  - Ezers aizaug ar niedrēm
  - Vajag laist vairāk zivis
  - Vajag ieviest licencēto makšķerēšanu

Kopējās ezeru apsaimniekošanas tendences

- Iespējamais risinājums:
  - Pašvaldība identificē ezera apsaimniekošanas mērķus, ekoloģiskās problēmas no sava skatu punkta
- Iepazīstam ezeru – ezera ekosistēmas zinātniska izpēte
  - Ūdens kvalitāte
  - Toksiskās zilaļģes
  - Zivju barība
  - Cik daudz zivju?
- Zinātnieki ziņo par rezultātiem pašvaldībai, iedzīvotājiem, interešu grupām
- Kopēji tiek izstrādāts apsaimniekošanas plāns
  - Eksploatācijas noteikumi – saistoši
  - ZEN – saistoši
  - Plāns, stratēģija – nav saistoši
- Praktiskā rīcība, uzraudzība, monitorings

- Apsaimnieko Burtnieku novada pašvaldība
- Pašvaldība 2013. gadā vērsās pie zinātniekiem
  - Ezers zied, aizaug
  - Resursu lieto tikai makšķernieki
  - Paliek mazāk zivju
- Pētījums
  - Visa ekosistēma, visas sezonas
  - Ekosistēmas modelis/apsaimniekošanas rīks
- Rezultāti
  - Ļoti augsta zvejas slodze (zveja, makšķerēšana)
  - Samazināts plēsīgo zivju apjoms
  - Ezera ziedēšanai pamatā izmainītā zivju sabiedrība un ieplūdes no baseina

Burtnieks - risinājumi

- Apsaimnieko Alūksnes novada pašvaldības aģentūra «ALJA»
- Pašvaldība 2014. gadā vērsās pie zinātniekiem
  - Ezers kopumā veselīgs, iekšezers aizaug
  - Ko darīt ar iekšezera dūņām
  - Kā palielināt socioekonomisko vērtību
- Pētījums
  - Visa ekosistēma, visas sezonas
  - Iekšezera dūņas-ģeoradars, kārts, ķīmija
- Rezultāti
  - Veselīga zivju sabiedrība; salīdzinoši veselīga ekosistēma
  - Liels panākums-pilnībā apkarota maluzveja
  - Iekšezērā 13m dūņas, daļa nederīgas tālākai izmantošanai
  - Milzīga nozīme Alūksniešu vērtību skalā

Alūksnes ezers - risinājumi

- Apsaimnieko Kocēnu novada pašvaldība
- Pašvaldība 2015. gadā vērsās pie zinātniekiem
  - Nomaļš ezers pašvaldības pārziņā, bet nav nekādu ziņu, kas tajā notiek
  - Kāda ir reālā situācija un vai iespējams kaut ko darīt metodiskā veidā
- Pētījums
  - Visa ekosistēma, vasaras sezona
- Rezultāti
  - Pašplūsma, maluzveja; principā nelietojams plašākai publikai
  - Zivju resurss noplicināts
- Risinājumi
  - Vai pašvaldībai ir racionāli tērēt daudz enerģijas apsaimniekošanai?
  - Ezeru iespējams iznomāt, tas iegūtu saimnieku, kas padarītu metodisku apsaimniekošanu loģisku

- Apsaimnieko Salacgrīvas novads
- Pašvaldība 2017. gadā vērsās pie zinātniekiem
  - Slūžas avārijas stāvoklī
  - Ko darīt ar zivīm?
  - Nepieciešami ekspluatācijas noteikumi
- Pētījums
  - Visa ekosistēma, vasaras sezona
  - Hidrotehniskā ekspertīze
- Rezultāti
  - Slūžas nepieciešams renovēt
  - Zivis-dīķsaimnieciski risinājumi
- Risinājumi
  - Trīs dažādi apsaimniekošanas scenāriji ar atšķirīgu intensitāti
  - Apkarot maluzveju, ielaist zivis makšķernieku vajadzībām
  - Sakārtot infrastruktūru ap ezeru

- Apsaimnieko Ventspils novads un biedrība «Usmas krasts»
- Pašvaldība 2017. gadā vērsās pie zinātniekiem
  - Ezerā būtiski samazinājies zivju daudzums
- Pētījums
  - Visa ekosistēma, vasaras sezona
  - Uzsvars uz zivju resursu
- Rezultāti
  - Ūdens kvalitāte laba, barības zivīm pietiek
  - Zivju resurss sliktā stāvoklī
  - Augsta rūpnieciskās zvejas slodze, līdz šim trūcis kontroles
- Risinājumi
  - Jāsamazina zvejas slodze
    - Tīkla acs samazināšana
    - Pakāpeniska pāreja uz murdiem
    - Maksas palielināšana – nauda inspekcijai

- Apsaimnieko Ādažu, Garkalnes novadi
- Pašvaldība 2016/2017. gadā vērsās pie zinātniekiem
  - Prasās pēc metodiska plāna kā apsaimniekot zivju resursu
- Pētījums
  - Visa ekosistēma, vasaras sezona
  - Uzsvars uz zivju resursu
- Rezultāti
  - Ūdens kvalitāte vidēja, barības zivīm pietiek
  - Zivju resurss MB labā stāvoklī, LB manāmi sliktākā
  - Nekontrolēta vaislas zveja
- Risinājumi
  - Ezeri jāapsaimnieko vienoti; pašvaldībām jāsadarbojas
  - LB jāizskauž maluzveja
  - Abos jāsakārto makšķerēšana infrastruktūra-socioekonomiskās vērtības paaugstināšana
  - Iespējams ieviest LM